

Esen lapok hétfőt kivéve naponta jelennek meg. Előfizetési ár félre Pozsonyban és Pesten helyben boríték nélkül 7 ft, postán borítékban hetenként kétszer küldve 8 ft 24 kr, határozat küldve 9 ft 12 kr. p. p. A hirdetések minden négyszer hasábozott apróbetűs sorért vagy ennek helyéért 5 p. kr., a kettős sorért pedig 10 p. kr. fizetnek.

Péntek

846.

Május 26. 1848.

Előfizethető Pozsonyban a kiadó-hivatalban, ventur-utcai Zierer-házban 114. szám alatt földszint, és Pesten hatvani-utcai Horváth-házban 583d. szám alatt földszint és minden kir. postahivatalnál. — Ausztriai birodalomba és külföldre menendő példányok csak a bécsi császári királyi postahivatalnál rendelhetők meg.

BUDAPESTI HIRADÓ

Nemzetiségek és osztályok közt béke! Monarchia! Alkotmányos szabadság, rend, törvényesség!

TARTALOM. Nádori parancs. Ministeri közlemény és értesítések. — Felsőház a pozsonyi kerületi postamesterek s kiadókhoz. — Fővárosi levelek XI. — Liptó. — Nyitra. — Hírfüzér. — Ausztria. — Franciaország. — Nyílt tér mindenkinek. (Egykét szó a „Martius tizenötödike” ről). — Status- és iparpapírok árak. a börzén.

Parancs.

A magyar, erdélyi, bánáti, tót és horvátországi, nekem és a magyar hadminis-teriumnak alárendelt hadi-, fő- és határszé-lyi kormányokhoz.

A katonasághoz intézett és idemellékel- telt felszólításomat a főhadai kormány haladéktalanul és egész kiterjedé- sében, napiparancs által, parancsnoksága alatt álló sere- nek és hadi hivataloknak szokott hivatalos uton tudtára adandja. — István nádor, kir. helytartó.

Katonák!

Ő császári királyi felsége, legkegyelmesebb urunk, elhatározta magát, Bécsből Innsbruckba elutazni.

Bus érzellemmel tudatom ezt veletek, meg levén gyö- ződve, hogy ti hű, vitéz hadfiak! ezen huban velem és a nemes magyar nemzettel élénken osztottok.

E fontos pillanatban, mint szeretett urunk törvényes képviselője, felhiva érzem magamat, azon meghatalmazá- soknak, mellyekkel ő felsége engem felruházni kegyes- kedett, teljes gyakorlatába lépni.

Ebben látom az igazi és egyetlen eszközt, minden érde- kek egyesítésére, és a magyar koronához tartozó országok az idők viszonyai által parancsolt szilárd állásának meg- alapítására.

Ennek következtében felhívlak benneteket, erősen tartásotok fel minden jólelkületű polgárral az annyira szük- séges egyetértést, engedelmeskedjétek a magyar hadi minis-terium parancsainak, igazi katonai szellemben szí- guron és pontosan.

Katonák! az idő komoly és fontos!

Csak az egyetértésben felelsz az erő, csak az nyujt- hat biztos kezeséget a bekövetkező veszély ellen.

Ennek valódiságától áthatva, a trón és haza védelmére törvényparancsolt nemzet örsereget csupán testvéreitek- nek fogjátok tekinteni, és őszinte buzgósággal mindent elkövetni, mi minél előbb kiképzettéssé válik.

Mint derék vitéz férfiak, szavaimat föl fogjátok fogni, és velem együtt büszkék lenni a felett, hogy Magyar- ország és hozzátartozó részek egy erős és értelmes hont képeznek, mellynek nagylelkű népei minden perczben készek a trónt öröklött tántoríthatatlan hűséggel védeni.

Ő felsége, királyunk legmagasabb nyilvánított akarata következtében, ti a legközelebb alkalommal az általa szen- tesített alkotmányra fogtok felelősködni; elvárom tőle- tek, hogy ezen esküt az ő felsége és a haza iránt minden- kor tanusított hódolatteljes ragaszkodással fogjátok tel- jesíteni.

Ministerelnöki közlemény.

Báró Baldacci Manó ezredes urnak.

Jelen rendeletemnél fogva, mint kinevezett helyette- semet, felhatalmazom önt, az országos nemzetőrségi tanácsban, a tanácskozásnak elnöki minőségbeni vezeté- sére — úgy az állandó, mint a rendes nemzetőrség ren- dezésénél előjehető minden kérdések elintézésére, s minden e tárgyban közrebocsátandó rendeletek elkészítésére, azon megjegyzéssel mindazáltal, hogy a kibocsátandó rende- letek szerkezetét kibocsátásuk előtt átnézés s aláírás végett okvetlen előmbé terjessze. Pest, május 15kén 1848. — Gróf Batthyány m. k.

Belügyministeri értesítések.

I. A megyékhez, városokhoz és kerületekhez. Ő felsége, királyunk Bécsot elhagyván, Innsbruckba költözött. E szerint rendes székhelyét megváltoztatván, lelkeinkben a jövődől iránt méltó aggodalom támadhat. Kívánatos lett volna, hogy jött legyen egyenesen körünk- be, kik hűvei lenni nem szüntünk meg. Védelmére s hazánk védelmére nincs és ne legyen drága semmi áldozat. Kirá- lyunk s nemzetünk létele válhatlan kapcsolatban van, egyiket nem mentvén, mindkettőt megmentettük.

De hazánkat is köröskörül oly irányú és természetű mozgalmak nyugtalanítják, mellyek veszélyessé vál- hatnak. Ellenséges törekvésekkel találkozunk még kedves honunk anyai keblében is. — Ebben kell lennünk, készen kell lennünk; nyujtsunk mindennek békeolaját, de a hadi megtámadás visszaverésére is gyűjtünk magunknak erőt és hatalmat.

Ugy látszik, a vész és veszély titokban készül. — Talán nagyobb, mint hisszük, talán kisebb, de ép azért, ugy a nagyobb, mint a kisebb találja készen hazafiai sziveinket.

A koronából egy drágakönek sem szabad elvesznie.

Királyunk itt leljen hű sziveket, ha máshol nem talál-

na. Mindazon népek, mellyek századok óta hasonló sorban osztozának a magyar szent korona alatt, egyesüljünk most a királyi felséges személye körül, felhagyva minden visszavonással, és összeolvadva a fejede- lem iránti hűségünk bebizonyításában.

Hazánkat egészen meg kell tartanunk, a maga teljes épségében, szépségében, termékenységében, hogy legyen méltó földe a nemzet díszlő virágosak.

A minisztérium által, e mai napon kelt és ide zárt hir- detményében, a hazának minden igaz fia felszólítatik ál- dozni a haza oltárára. Nem vár a haza nagy áldozatokat, de megvárja, hogy mindenki becsületesen és lelkiismeret-esen teljesítse kötelességét. Pillanatai a hazának drágák, azokhoz most élete és halála van kötve.

Ezek folytában önök hazafiai felszólítást intéznek pol- gártársaikhoz, hogy a f. évi május 26kán kelt minis-terelnöki rendelet értelmében, a rendes nemzetőség sorai minél előbb lelkes fiakkal beteljenek.

Felsőházat egyszersmind mindenkit, hogy hallja meg a haza és nemzet esedklő hangját, és mi áldásaiban annak részesülj, azokból juttasson a hazának is. Önök fogják kitalálni a legcélszerűbb módot, mi a lelkesedést a polgároknak felébresztvén, sikerre vezet. Szóljanak a szívhez, az észhez, s ép úgy zörgessenek a szegény, mint a dus ajtaján, mert a hazának egyenlőképen fia mindenki. Különösbbe szükesség leend:

1) A hatóság terjedelme és népessége szerint több küldöttséget kinevezni, melly a mennyire lehet, a hely színén, az ajánlatokat átvevő, az ajánló nevét, lakát s ajánlatát pontosan feljegyezvén.

2) Elfogadtatik készpénz, drága ércz, fegyver, gabona- nemű, posztó, vászon és minden, mi könnyen pénzre fordítható. Kölesön is szívesen elfogadtatik, melly eset- ben a kölesönvett pénz vagy áru körülírva kiteendő, el- adási bece meghatározandó, s róla, mint minden más ajánlatról is, átvételi bizonyítvány kiadandó.

3) Az áru lehető jutalmasan, de tüstént adassék el. A begyűlt pénz a törvényhatósági pénztárba teendő, honnan az a pénzügyminis-ter rendeletere szerint fog elszállítatni. A begyűlt pénzről mind a pénzügyminis-ter, mind engem minden 14 napon értesíteni kell.

4) E rendeletem vétele után két nap alatt az állandó bizottmányi ülés megtartandó, mellyből a küldöttségek tüstént kiküldessenek. Mindeniknek legalább öt tagból kell állania. Rovatos jegyzékek pártját elvárom, másik a törvényhatósági levéltárba teendő.

A részletek meghatározását önökre bízom.

Hazánk gazdag. Fiai bírnak áldozni. Századok óta nem volt szentebb kötelességünk a haza és király iránt. Ujra tegyük ragyogóvá a magyar koronát, újra tegyük le alap- ját a magyar hazának. Ez a cél, ez a feladat, mit nem a nagy, hanem a gyors segedelem által érünk el.

Megvárjuk a haza és nemzet nevében, hogy mindenki szívesen és becsületesen teljesítse hazafiai kötelességét.

Kelt Budapesten, május 19én 1848. — Szemere Bertalan, belügyminis-ter.

Hivatalos közlemény.

A földmivelés, ipar és kereskedés mini-steriumából.

Királyunk ő felsége a helytartó tanácsnak fölterjesz- tése következtében, az udv. cancellaria útján, rendeltést adott ki az iránt: hogy azon mező-gazdák közül, kik 1846ban a szederfa mívelés körül eredményesebb sikerrel buzgólkodtak, Békésben: b. Wenkheim Lászlónak, ki 100 holdnyi területet ültetett be szederfával, — Csanádban Návoy Mihálynak, ki 5000 szederfát mutatott az évben, — Somogyban, marczali tisztartó Hani Józsefnek, ki 9318, — és Appel József uradalmi felügyelőnek, ki 20,400 darab fát nevelt, végül a sopronyi selyem tenyész- tő társaságnak, melly 28 holdnyi területen 200,000 darab szeder törpét ültetett ki, legfelsőbb tetszés jelen- tessék ki.

E méltánlásnak az illetékek leendő közlése, s to- vábbi ösztönzésül az egész lakosság közti kihirdetése iránt az illető hatóságoknak a rendeletek megtétettek.

S levén a selymeszet oly forrás, mellyből honunkra a jólétnek még nagy áldásai fognak eredhetni, s ezért e mi- nisteriumnak az iparnak ez ágára kiváló gondja leendvén, az ország minden hatóságai utasítottak, hogy a selym- szetnek állapotairól, mostani selyem időszak elmúltával, kimerítő jelentéseket adjanak. — Budapesten, május 12. 1848.

A pozsonyi kerület főposta igazgatójától Vrabély Ká- roly urtól következő felszólítást és adakozásra aláírást kaptuk:

A pozsonyi kerületi postamesterek s ki- adókhoz. A honi hírlapok által alkalmunk volt meg-

győződést szerezni, hogy szeretett hazánk ellenséges megtámadásoknak van kitéve, mellyek visszatörése rend- kívül készületeket és tetemes költségeket igényel, azok pedig a jelen nyomasztó körülményekben rendkívüli se- gedelmeket kívánnak.

Erre nézve teljes bizodalommal fordulok a hazai posta- mester s kiadó urakhoz, kik hazájukat s nemzetiüket sze- retik: ne legyünk utolsók ezen szent kötelességünk tel- jesítésében, áldozunk tehetségünk szerint a haza oltá- rára, s könnyebítsük haladéknélkül, a nemzet boldogságát, egész erővel megalapítani igyekező kormányának állását, hordozzuk szívünkön hazánk, királyunk, s nemzeti szabad- ságunk ép fentartását. —

Az év megnyitott: Vrabély Károly posta- igazgató 25 ft pp., Pauer Ferencz ellenőr 15 ft, Haspely Ferencz postatiszt 5 ft, Heutscher Antal postatiszt 5 ft, Payerl István járulnok 5 ft, Beranek Pál járulnok 6 ft. *)

Fővárosi levelek.

XI.

Pest, május 23. A főváros valódi hírchaosban uszik. Ha két ember megáll valamely utcaszegleten beszélget- ni, néhány percz alatt egész serege veszi körül a kíváncsi hallgatóknak. Napi híreink legfontosabbika jelenleg a király hirtelen eltávozta Bécsből. E hír villanyként futotta át a fővárost, kevés idő alatt megteltek az utcák, tudni vágyó csoportokkal. A megütözés első perczében nem nyilatkoztak határozott vélemények, mindenki magába mlyedve fontolgatá az esemény jelentőségét, mig nem minden arcon a kérdés volt olvasható: Miért nem jött a király hű magyarjai körébe? Mindég, de főleg a jelen el- határozó pillanatokban tárt karokkal fogadandó a nemzet fölkezt királyát, s erős karokkal védendő meg bármily veszélyek ellenében. Hol van a nemzet Európában, melly a magyart királyához vallásos kegyelet — s hű ragasz- kodásban felülmúlta? Az időnként nyilvánuló vélemények szerint a királynak e rögtön eltávozása a slavismus hatalmasan működő ármányának tekintetik, mellynek vez- tetői a megbukott burocraták panszláv tagjai s a cseh propagandisták. A hazát fenyegető veszély fölélel minden hazafi kebelt átvillanyozott. Minden szem a budai várra volt irányozva, hol az összeült minis-ter tanácsban a teljes hatalmu magyar királyi helytartó bámulatos erélyvel ra- gadá meg a király távollétében törvényeink szerint reá ruházott főhatalmat. A radical körben nagy számmal meg- jelent tagok életüket s vagyonukat ajánlák fel a haza vé- delmére. Rögtön aláírási ív nyitottat, mellyen alig pár nap alatt 8000 pgő ft ajánlatot meg, ha a szükség ugy kívánná, havonként megújítandó. A forradalmi csarnok tűzkeblű ifjai élénk hazaszeretettel siettek magukat az önkényesek seregébe beírni. Az egész városban hazafias lelkesedés s harcziás tettekrei készség mutatkozott. A Mar- tius 15dikének pénteki száma esteli 10 órakor minis-ter rendelt következtében lefoglaltatott, s a szerkesztő sajtó- vétségi perbefogatása az illető közváltónak meghagyat- tott, mert az illető lapban azon balhír terjesztett, hogy a minis-terium Istvánt kikiáltotta provisorius királynak. E tényt nem akarom orosz szándék kitolyásának tekint- ni, de mindenesetre vétkes gondatlanságnak; mert egy lapvezetőnek tudnia kellene, hogy királyt minis-terium nem kiálthat ki, s hogy illynemű hír igen rosz követke- zményeknek vethetné meg alapját.

Másnap reggel május 20dikán, a minis-teriumnak egy erélyes fölszólítása jelent meg, mellyben a nemzet föl- hivatik, hogy a veszélyben forgó haza védelmére tehet- sége szerint áldozatot hozzon. Elfogadtatnak pénzbeli s másnemű ajánlatok, kölesönök, ezüst és aranszerek visszatérítés biztosítása mellett.**)

Ime uraim, itt van az alkalom a tettek mezején mu- tatni meg hazafiuságunkat. „A haza veszélyben van, hol van a hazafi, kinek keblében a honszerelm magas lán- gokban nem lobogna fel, ki a hazafiuság magasztos ilhe- tésével nem sietne megtörni a haza ellenségeit s elhárítani a mindinkább fenyegető veszélyt. Föl hát hazafiak! a magyar nem élhet e hazán kívül, most csak e kettő közt választhatok: a szabad magyar hazában élni mint szabad polgárok, vagy barbár rabló csordák járma alá görnyedni. A választás nem nehéz.

Május 20dikán a városi rendre ügyelő bizottmány tartá ülést a megye teremében. Elnök Rottenbiller elő- adá, mikép a városi tisztújításra kitűzött határidő nem tartathatik meg a választói összeírás el nem készülte miatt. Nyári, a tisztújítás vezetésére megbízott választ- mány elnöke, hivatalát leteszi, mert az ujabban fölme- rült fontos események minden munkásságát igénybe ve- szik, s mint a megye főhivatalnok, a megye közdolgaival

*) Hónap végén az egész adakozási összegről számot fo- gunk adni. — Szerk.

**) A kormány rendelkezései ön csak érintse, mert mi ugy is közöljük mind. — Szerk.

is el van foglalva. Több oldalról kéretett az elnökség megtartására, de határozatánál megmaradt. — Majd a színészek petíciója olvastatott, melyben a magas qualificatióknak meg nem felelő színészeket is választói képességgel felruháztni kérik. Élénk vita támadt a felett, vajjon a színészek befoglalandók-e a törvényben említett academiai művészek sorába, míg nem gr. Teleky László szintolly elmés, mint győző okai a kérdést a színészek részére dönték el. E szerint a nemzeti színház tagjai választók. Ezután az igazságügyminister rendelete olvastatott, melyben a városi hatóságnak újabb s felelet terhe alatt meghagyja, hogy a sajtóvétségek elintézésére törvény által rendelt eskütszöket mihamarabb megalakítsa, miután már ez ideig is több sajtó-vétségek vannak följelentve. Egy három tagú bizottmány nevezetett ki, mely a már összeírt választó-képesekből eskütszöki névjegyzéket készítsen. E bizottmány tegnapi (május 22.) ülésben beadá az általa készített névjegyzéket, melyből az első eskütszöki eljárásra megkívántató 36 tag neve sorshuzás útján kihuzatott. A törvényszék megválasztott, elnöke: Molnár József ügyvéd; a közzállók szinte kinevezettek.

Ugyancsak a majus 20-diki ülésben felolvastatt a belügyminister fent említett felszólítása a haza védelmére. A felolvastott felszólítást a tömört terem egyhangu áldozatkésztségi nyilatkozatai fogadták. Azonnal a város 5 kerületére külön bizottmányok nevezettek ki, melyek a teendő ajánlatokat elfogadják, s pontosan följegyezzék; az arany és ezüstszerkek megbeszélésére mindenik bizottmányhoz egy aranyműves is adatott. Továbbá négyülés határozatott május 21-dikén d. u. 5 órára, melyben a nép a haza veszélyes állapotát iránt kellőleg felvilágosítások s tehetsége szerinti áldozatra hívassék fel. E gyűlés május 21-dikén a megeredt esőzés miatt meg nem tartatván, ma délután 5 órakor fog tartatni. Kik készpénzbeli segílyt nem nyújthatnak, bármí ezüst s arany eszközökkel járulhatnak az önkényes áldozatokhoz. Elfogad tovább a ministerium pénzübeli kölcsönöket s arany, ezüsbeli zálogokat, mikért a tulajdonosok statuspapirt fognak kapni, miket a veszély elmulta után a status beváltand.

A ministerium e felszólítása valódi hazafiui lelkesedéssel fogadtatott. Ministerelnök Batthyány, Széchenyi, Kossuth, s mint mondják az összes ministerium, egész évi fizetésöket felajánlák. Széchenyi ezen kívül nagymennyiségű ezüst asztali készületeit, Kossuth derék neje szinte átadták. A nemzeti casino 20 ezer pftot s 120 személyre való gazdag ezüst készületeit; Pest városa 300 ezer pftot ajánlottak meg; a zsidó hazafiak hír szerint 5—600 ezerrel akarnak a haza védelmére járulni. Az ajánlatok nagy áldozatkésztséggel folynak; a vasuti munkások is 2000 ftnyi tartalék-tökejöknek felét fölajánlák. Így a pénzübeli ajánlatok.

A toborzás szép eredménnyel folytattatik. Eddigél 500, többnyire lelkes ifjak iratták be magukat, kik vig zeneszóval járnak körül az utcákon. Laktanyájok az új épület, hol a sorkatonaság tisztjei által erélyesen gyakorlatnak.

Az erdélyi vitéz székely testvérekhez sebes futár által egy lelkes felszólítás küldetett a ministeriumtól, melyben a Szegednél felállítandó hadsereghez seregredeikből segílyt küldeni fölhivatnak. A felszólítás Gál, székely hadnagy vitte. Hajdu-Böszörmény derék nemzetörsége 2000 harcokész legénynt ajánlott a ministerium rendelkezése alá.

Illy áldozatkésztséggel mellett azt hiszem Magyarország néhány hét alatt 200 ezer fegyveres hadsereget állítand ki, mely bármily ellenséggel bátran fog megmérközni a haza szent védelmében. Föl hát hazafiak! mindent a hazától vettünk, áldozzuk fel most egy részét a haza védelmére. Ki jelen körülmények közt — bármily ürtügy alatt — nem járul a közsegélyezéshez, az nem hazafi, hanem hálátlan rabló, ki jöltevéjét fosztja meg.

Tegnap 7 órakor a duna partjait sűrű néptömeg özőnlé el; a nemzetörség hosszu vonalban fel volt állítva; a falragasztványok Mészáros hadügyminister megérkezését hirdeté. A Messias nem váratott forróbb vágygyal az izraeliták által. Végre megérkezett a gőzös, a budai oldalon tarazkődörgések üdvözölték; de a várt Messias nem érkezett meg. Mondják ma fog megérkezni.

Jozipovich turopolyai gróf derék magyarhorvát társaival Pesten van, s a napokban szándékoznak haza menni a derék tábornagy Hrabovszky assistentiája mellett.

Ma reggel István nádor s királyi helytartónak egy valódi hazafias érzelemből merített nyilatkozata jelent meg a fővárosban, melyben tudatja a nemzettel, hogy valamint büszkének vallá magát eddig e hon fiának nevezetni, ugy a nemzet erélyes közremunkálásával mindent megteend, hogy a magyar haza kül és belbékéje mihamarabb helyreállítsék. Eljen a derék királyi helytartó.

A nemzetgyűlés július 2-dikán nyitattik meg.

Liptóból, május 16. Itt a tavaszi vetés csaknem egészen már bevégezve. Két körülmény nagyon is elősietteté azt; a kora tavasz, és a tartós szép idők, melyek bár már esősökre változnak. Az urbéri szolgálattól felmentett polgártársak sokáig halasztgatták régi uraik iránti ragaszkodásukat a vetésbeni segílys által megmutatni; ugyanis ök mindég azt várták, hogy pénzért lesznek kénytelenek most fogadni öket azok, kiknek eddig kötelezettségből robotoltak; de igen is megalatkozottak, mert itt, ha valamely földesur vetésével hátramaradni látszott, mások küldték neki ekéiket, és így a

felmentett jobbágyok robotjára senki sem szorult; mit ezek látván, végtére önként egykét nap régi földesuraiknak dolgoztak. A hátralévő robot és pénzbeli tartozások iránt, melyeket a felmentett polgártársak régi földesuraiknak multa kiszolgáltatni kötelesek volnának, a megyei hatóság eddig mitsem rendelkezett.

Az itteni szláv mozgalmak országos érdekűekké lettek. Azt hirtelik és sokan hiszik, hogy legközelebb érkezend ide egy egész ezrede olly katonaságnak, mely minket rablása, gyujtogatása által mindentől megfoszt. Az itteni szláv mozgalmakról a liptói népek 7/10 része mitsem tud; de felébred, ha katonasággal terheltek és megtudja, hogy ez néhány tót exaltalás miatt történik. Meglehet ugyan, hogy a Bécsben kinyomatott híres tót felszólítás is liptói tollból folyt, mert abban ámbár kikelelésekkel a földesurak, a megyei hatóságok és törvényszéki bíróságok ellen, bővitve szoról szóra foglaltatik f. év martius 28-án e megyének benyujtott, de később visszahuzott tót petíció; de ha illeten tények törvényellenesek, foggattassanak perbe a törvényszégek; és az éhezö népünk ne terheltesék az ugyis másutt szükséges katonasággal. Fontolják meg azok, kik Liptóban a lázadástól tartanak, mikép a liptói nép, földje mostohasága miatt, éjjel nappal munkában van, és hogy élhessen, henyé soha nem lehet; a lázadás nem olly néposztálynak műve. — Vagy mikor lázadt fel Liptó munkás népe? Soha. Még cholera idejében sem, annál kevésbbé fog most fellázadni tót nyelv miatt, mellyel otthon és künn kedve szerint élhet, mellyen iskolában gyermekei tanittatnak, és az egyházban isten igéje neki prédikáltatik. Mondják, miszerint az itteni szláv mozgalmakról azért ötnék némelyek olly nagy zajt, hogy ha a csend fentartatik, örködésöknek tulajdonitassék.

N y i t r á b ó l, május 18. Folyó hó lén m. alispánunk elnöklete alatt mintegy 3000 minden osztálybóli megyei lakosok jelenlétében, szabad ég alatt tartott közgyűléskor az új törvények kihirdetettvén, a megyét képviselő állandó bizottmány s egyszersmind az országgyűlési követek választását vezérlendó középponti választmány tagjai nagyobb számmal megválasztattak, azután az utóbbi küldöttség ülésében a választók összeírására kerületenkint hárman küldettek ki, június 5-én munkálataikat megkezdendők. — május 10-én az igazgató bizottmány a megszüntetett uri törvényhatóságokat pótlandó első bíróság megyei törvényszékeket, azon kívül a megyei árvák ügyei kezelésére járásonkint választmányokat alakított, nem különben a sajtóvétségek fölött ítélő bíróság választatván, az eskütszöki képességgel bíró tagok összeírására s az új törvények helységenkint kihirdetésére küldöttségek nevezettek. A tisztviselők minden járásban egy szolgabíróval és eskütszöki szükségnek talált szaporitása, valamint az árvai és bírói számadások megvizsgálására szinte járásonkint egy számvevői tisztségnek felállítása tekintetéből megtegyezes véget a belügyi minister ur hivatalos levél útján megkerestetett. A statárium nekünk is megadatott, kormánybiztosnak Tarnóczy Kázmér első alispánunk nevezetvén — minek folytatán rögtön ítélő fenytörvény-szék alakítottat olly utasítással, miszerint ezélszerü leend a netalán előtordulandó statáriális esetekben a törvényszék azon tagjait bíraskodásra meghívni, kik nem azon járásbeliek, mint a hol a vétség megtörtént. — A hűsvágás szabad versenyre bocsátása s így az árszabás eltöröltetése indítványoztatván, ez iránti véleményadás végett választmány bizatot meg. — Megyénk több helységekben az izraelitákon erőszakos megrohanások, üldözések, s vagyonrablások, ugy szinte másokon is tulajdon réteik, földjeik és erdeik elfoglalása és egyéb sajnos események jöven közebe, a veszélyeztetett személy és vagyonbirtóság több helyeken a katonaság által állítottat helyre. — Rend lev.

Hírfüzér.

— Az Ungar írja, hogy a pesti izraeliták maguk részéről 100 embert fognak állítani az önkényes örsereghez, kiket egyenként 30 pftot foglaló pénzzel ajándékoznak meg, és 16 kr napi díjjal látandják el öket; ezenfelül még 10,000 ftnyi tókté teendnek le számukra, mellyből a 3 évi szolgálatidő után kilépők fejenként 100 p. ftot kaphassanak. — Valljon erre is azt fogják majd mondani a zsidógyűlölk, hogy ki kell öket zárni a fegyverviselésből? Mi dicsőretil emeljük ki az izraeliták e szép áldozatkésztséget, melly fényes tanujele azon nemesb lelkiütnék, miszerint ök minden méltatlanságok mellett is felül tudnak emelkedni a köznapi szükkeblésben ott, hol a haza érdeke megkívánja. Így érdemesithetik magukat magasb állásra az eddiginél.

— Ugyane lap szerint Nyáry megkeresésére Moga tábornagy szabadon bocsátatá a Zanini olasz ezredbeli bünönczöket ez ezrednek Pestről eltávolítása előtt.

— Az önkényes seregbeli ujenczoknak Pesten nem adatik azonnal kezökbe a 20 pft ft foglaló, — és ez igen helyesen, mert néhányan a beírottak közül az egyelőre felvett 2 pft ft csakhamar koresmába vitték és jó kedvökben majd kihágásokra vetemültek; az esti katonai takarodóról mit sem akartak tudni; engedének azonban a komolyabb figyelmeztetésnek és békésen a laktanyába vonultak.

— Május 20. a pestvárosi választók gyűlést tartának Pestmegye teremében, a városi tisztujtás ideje s helyének meghatározása végett. Nyáry lemondott a tisztujtási elnökségről, miután munkásságát a megye kormányzása veszi igénybe; máj. 22-re határozatott az új elnök megválasztása. Egy ministerialis rendelvény követeztében,

minthogy többrendbeli sajtóvétség van bevádolva, az eskütszöket mihamarabb meg fog alakittatni. A nemzeti színház tagjai is, mint academiai művészek, választókul soroltattak be. A tisztujtási választók összeírása az országgy. követválasztásra is kiterjesztetett a ministerium rendeleténél fogva, melly mellett egyszersmind felszólítaték a városi hatóság az önkényes örsereg felszólítás adakozások gyűjtése végett; Nyáry hatályos felszólalása, — mellyben a főváros hazafiuságára hivatkozva előadá, mennyire érdekelve Budapest, mint mellynek kifejlődése Magyarország nagysága és hatalmával egyenlő lépést tart, impo-sant erőt kifejtteni a fenyegető veszélyek ellen, — azon végzést idézte elő, hogy minden városrészen külön küldöttség szedje össze házról házra a hazafiui adakozásokat; ugyane részben egyszersmind más napra négyülés határozatott a muzeum terére, hol asztalok állittatnak fel adománygyűjtés végett.

— Örömmel olvassuk a pesti lapokban, milly gyorsan halad előre az önkényes örsereg ügye, ugy a tagok szaporodásával, valamint a tetemes adakozásokkal; a gazdagok, szegények egyformán sietnek a haza oltására letenni áldozatukat. A muzeum terén a Ceccopieri gyalog ezred és az ugynevezett párisi cigányok zenekara felváltva édesgeti a hazafiakat az önkényes seregre. Az eddig besorozottak már felesküvének nemzeti zászlójuk alá. — Pozsonyban is már számosan jelentkezének.

— A Morgenröthe a Pesten befogott csehekről írja, hogy nem voltak polit. emissariusok; mint kibizonnyíták, foglatosságból tartózkodnak a fővárosban.

— A separatisticus zágrábi újság egy szótat közöl, melly tanusítja, hogy a tervezett szláv ország maguk a szlávok közt sem egészen népszerű. A szótat címe: „Hazafiui intés a katonai határörvidékről a separatisticus törekvések ellen az ausztriai birodalomban.“ Szerző a békítés józan hangján adja elő intését, de ugy tetszik, olly optimista, ki még nem látja, hogy számára is fonják már a kancsukat Zágrábban. „Egy szerencsétlen separatisticus ezme ragadt meg — közöleték sokakat, és egész hozzánk hangzott el a kiáltás: Mentse meg, ki mentheti magát! Hát elválassal akarjátok magatokat fentartani? Mialatt bonczkést alkalmaztok a statustestre, azt hiszitek: létezesteket biztosítjátok? Halljátok egyszerü igénytelen nézetünket ti magyarok, csehek, és mások, kik nem meritek még nyíltan saját nevének nevezni törekvésteket.“ Itt előadja, hogy miután az egész monarchia számára szabadelmü constitutio adatott, minek egy elszakadt Magyarország? minek egy elszakadt Csehország? (kifejedte szerző ur: minek egy elszakadt Horvátország?)? legyen minden nemzetiség szabad, és egy ügyviteli nyelv — a német (!). „A veszély nyugatról igen nagy — ugymond — nem a republica tegyere, hanem morális hatalom által. A veszély keletről olly kétszínü politikában feszlik, melly legelőször Lengyelországban, és Szerbiában nyilvánulhat, a régi lengyel királyság visszaállításában, és egy már is álmódozott nagy szerb birodalomban, Oroszország védelme alatt.“ Felszólítja végre hazafait, hogy a monarchiai egységet fenyegető veszély elhatáritásában ne csak Csehországra, Galicziára és Magyarországra figyeljenek, hanem azon vidékre is, hol a Száva a Dunába ömlik.

— A máj. 10. budai botrány megvizsgálására kiküldött vegyes bizottmány hatod napra bevégzé működését, mellynek eredménye lön, hogy b. Lederer, továbbá Cerrini a lovasságot, és b. Lippe a gyalogságot vezető tisztok vád alá helyeztetek. Itélet még nincs.

— A P. Hirlap egy nemes lelkü kath. lelkész (neve még nem tudatik) levelét közli, melly szerint ez, értesülvén a minist. felhívásról, első jelent meg a haza oltára előtt, hogy áldozatul letegye 200 pftó fiját, mellyet egy kis talubani hosszas plebánoskodása alatt gyűjtögetett, és mellyet a vakok intézetének szánt, de a haza sürgetőbb szükségére kívánván, beküldötte most a P. H. szerkesztőségének, hogy adja át a pénzügyministeriumhoz, mint kölcsönt a statusnak, melly kölcsön tulajdonja és kamatai a pesti vakok intézetét illessék. — Elérzékenyülve olvasók e derék hazapolgár levelét, mellyben kijelenti, mennyire fájlalja, hogy öregsége miatt karjai, mellyeket mint az oltár szolgálya csak áldásra emelt, fegyvert nem birnak, és mennyire irigyli a boldogabb ifjaktól azon dicsőséget, hogy zászlóink becsületeért, a hazáért fognak küzdeni, mialatt ő csak azon gondolatban talált vigasztalást, hogy kiki azon szolgálattal teljesítse, a mi tőle kitelik. Hány illy nemes kebel él e haza földén szerény magányába vonulva!

— Ugyane lap a radical körben a haza szükségére nyitott aláírás után meglepő mennyiségét közli az adakozásoknak. Hiszük, hogy e nemzet, melly annyi balszerencse közt, olly sok viszály után megtartá e hazát, most is, mikor a vész órája üt, kéz, pénz és észszel — mindazal, mi minden egyes fiától telik, megmentendi azt.

— Az „Opposition“ szerint a fővárosban beírt önkényesek száma már négy ezerré megy. Ezen kívül a pesti ifjuság a maga kebeléből már 350 állított. — A forradalmi csarnokban (az ifjuság kávéháza) kezdett toborzás alkalmával megjelent — mint a nevezett lap írja — ministerelnök ur az ifjak körében, és felhívá öket: ne éleszsék fel az osztály-szellemet azon szándokukkal, mellynél fogva külön testületet akarnak alakítani az önkényes seregben, csatlakozzanak az egész seregre, hol annyi értelmiségnek bizonyosan több haszna lesz, mint egy tömegben.

— Zárand megyében máj. 6. kihirdetett a visszacsatolási törvény és nagy lelkesedéssel fogadtatott; a volt

főispáni helytartó elbucszván, felolvastatott a b. Bánffy J. főispánná lett kinevezését tudató ministeri rendelet, és az öröm határtalan lón, a közönség bizalmát nyilvánítá Bánffyhoz, s így hajótörést szenvedett azon petíció, melyet a kinevezés előtt némelyek a ministeriumhoz intéztek más főispán iránt. Máj. 10. népgyűlés tartott, hol a kihirdetett és megmagyarázott törvényeket hála kijelentéssel fogadta a nép.

A „Pressburger Zeitung“, „Pannonia“ mellék-lapjában a minist. legújabb értesítvények következtében töczikkül egy felszólítást ad, mely német ajku polgártársainknak alapos okok mellett érthetővé teszi, hogy ők, bár hogy gondolkozzanak, nem lehetnek mások, mint magyarok, mert a haza érdekei az ő érdekeik is, melyek iránt illy czikk leginkább képes őket felvilágosítani. Felszólítja a szerző minden német ajku polgártársait, ne készenek hódolatukat a király, nádor és ministeriumhoz felírásilag nyilvánítani.

AUSZTRIA.

Bécs, maj. 23kán. Az alsóausztriai kormányzék a tegnapi számunkban közölt ministeri rendeletet következő felvilágosító körlevéllel tette közzé: A ministeri tanács az ausztriai n. bankjegyeknek beváltását s fizetések-nél használatát tárgyzó rendelete értelmében meghatározta, hogy azon rendelet — miszerint a különösen kijelölt pénzben kötelezett fizetéseknél, az adós választása szerint, a fizetés vagy azon pénzben, vagy annak a fizetés idejékor értéke szerint bankjegyekben történhetik — csak azon fizetésekre értetik, melyek aranyban vagy külföldi ezüst pénzben köteleztettek. Más fizetésekre nézve áll a bankjegyek teljes névértékök szerinti elfogadásáról kimondott elv.

Prága. A 19kén tartott nemzeti bizottmányi ülés ő felségéhez következő felirást határozta: Felséges ur! Méltó bosszankodás kiáltása tört ki Prágában, s viszhangozott az egész királyságban, midőn a Bécsben f. hó 14. és 15kén történt események tudomásra jutottak. A csehek keblök legmélyében fölháborodva, hogy azon kegyes ajándokok — melyekkel forrón szeretett urok s királyok népeit boldogította — a helyt, hogy a leghálásabb elismerést találták volna, a fejdelem alkotmányos szabadságának oly súlyos megsértését vonták magok után, egy kiáltásban egyesülnek, kiáltásban, mely minden szívet átrezg: „Mindent császáruknak s királyunknak, vértünk s javunkat érte, ki népeink önkényt szabad alkotmányt adott, s nemzetiségi jogait megadta.“ A hű és szilárd Csehország bizalmát bíró férfiakat küld, mint tanuit e nemzet szeretetének és ragaszkodásának, mely sohasem akarja s fogja feledni, mit köszönhet királyának. Hogy e nemzet nem részesülhetett a szerencsében, felségedet már most körben örömmel üdvözölni, s a szeretett király körül minden megtámadás, minden méltatlanság ellen erős védfalat képezni, melyen sajnáljuk, s irigylünk Tyrol hős fiait boldogságukért. Felséged hű csehei minden meghasonlást magok közt félretelve, egyesülnek királyuk hazájuk iránti szeretetükben s állandón együtt-tartani akarnak mindazokkal, kiket Ausztria császári koronája egy nagy egészévé egyesít.

A Wien. Ztg. által a hadügyministerium rendeletéből közhírré tettett a Budán szállásoló Bauszner granátos zászlóalj felirata b. Ledererhez, melyben iránta tisztelet s ragaszkodását fejezi ki.

A ministerium részéről b. Doblhoff ő felségéhez küldetett, hogy a császár elhatározására minden alkotmányellenes befolyásokat eltávolítani igyekezzenek.

A ministerelnöknek a Krakó lakosi nevében egy óvás-léví nyújtott át, melyben a polgári s katonai hatóságok által elkövetett erőszakoskodásoknak s jogbitorításoknak ünneplésen ellenmondanak; nevezetesen polgári jogaik megszorításának; azon törvényteleneknek és machiavellismuskak, melyek a kormány a robotot, az ő tulajdonukat, saját nevében a parasztnak ajándékozta ugyanakkor, midőn egy héttel előbb megtiltotta, hogy e robotot maguk nevében elengedjék, s kik ezt tenni akarták, szigorú büntetéssel fenyegette; — a mult hó 26kán ártatlan polgárok életén s vagyonán elkövetett erőszaknak s a kocsikart capitulációnak: — a kormány által visszahívott és száműzetésekből visszatért testvéreik ujjalag kiutasításának; — a szabadságuk s nemzetiségük letiprására az orosz hatóságok által szövetkezéseknél. Az óvásléví-hez egy vádirat van kapcsolva, melyben a fenebbi tényekben részes egyének ellen törvényes vizsgálatot s bírói eljárást kérnek.

FRANCZIAORSZÁG.

A Presse ismét hevesen megtámadja a kormányt a hadi készülékekért: „Néhány héttel ezelőtt e szavakkal rekesztettük be egy cikkünket a kormányhoz: Látjuk már a távolban a pillanatot, midőn minden segédeszközökből kifogytok, s nem tudjátok mivel palástoljátok ügytelenségeteket; akkor valami megtámadást idéztek elő vagy valami sértést adtok ürügyül, hogy vétkes ügytelenségek titkát a háboruba temessétek el. Valóban könnyebb hadat izenni, mint a békét organizálni. Ágyu s vérpad, ez azon kormányok s forradalmak erőssége, melyek feladatuknak megfelelni nem tudnak. Ezek nem csupán a legerősebbek, hanem a legügytelenebbek erősségei. A háboru nem valószínű, de a hibák összecsoportulása lehet olyan, hogy a háborút szükségé teszi. E szükség — ha előállni engeditek, a ti hibátok lenne, mert még egyszer hatrállni kényszeríté az emberiséget, azon pillanatban, midőn előhaladni indult; még egyszer elhalasztat-

nék azon kérdések megoldása, melyek a februári forradalmat előidézték; még egyszer diadalmaskodnék az erő, s elfojtatnék a szabadság. Elég soká uralkodott az erő a világon; ideje, hogy a szabadság kormányozza. Mindennek meg van ideje. Kétségen kívül van, hogy a szabadság uralkodásának végtelen akadályokat kell legyőzni, de annál inkább kívánja az okosság, azokat nem súlyosítani, s nem kétszerezni az által, hogy a multat mellőzzük a jövőért. A mit megjósoltunk, teljesült. A kormány kifogyva minden segédeszközéből, nem tudva mikint éleszze fel a hitelt a bizalom, s a munkát a hitel által, vétkes ügytelenségek titkát a háboruba akarja eltemetni. Megváltoztatja a febr. 24ikei forradalom jellemét, békés- és társadalmiból háborui- és politaicává teszi! Egyszer már a csatatéren hagytuk szabadságunkat, most ujjalag ott fogjuk hagyni. Ez árulás!.. Mert e nevet érdemli a tulbizakodó tehetetlenség. Nép! mit mondtak ők neked? azt, hogy a munkás sorsa siralmas, hogy azt javítani kell; hogy a halandóság megkíméli a gazdagokat s a szegények közt dul! Bosszankodának a gondolon, hogy téged oly nyomorultan láttak élni! Mit tesznek, mit gondolnak ők?.. Meg akarnak téged gyilkolni. Ne higyd, hogy Olasz- vagy Lengyelországot akarnak segíteni, e két név által csak nagyelküliséggel élnek vissza: Le akarnak magoktól rázni, nem tudván mit tegyenek veled, kibújni akarnak tehetetlenségök felelőssége alól, s eltörölni vesztegetéseik minden nyomait; azt akarják, hogy legyen ürügyök minden közszabadságot felfüggeszteni, s ezt a legfontosabban a saját szabadság kezdni. Mindent a háborura fognak harítani, s a nem-gondolkodó tömeg utánok fogja mondani: igen, mind a háboru miatt van. Ezt ők tudják, s rá számolnak. Hát e 900 tagból álló gyűlésben nem találkoznék a háborunak egy ellensége, a szabadságnak egy barátja is, ki föllépjön a szónokszékre, kezében a consulság, császárság s restauratio historiájával, s ezt mondja nekik: vakok, hát nem látjátok, hogy hátra vezettek bennünket? Tudatlanok, nem tudjátok, hogy csak egy csalhatatlan eszköz van, hatályosan segíteni az olasz és lengyel nemzetiségen, s ez a nép jóllétére, a hitel fölemelésére, a visszaélések elnyomására, a legképesebbek kiválasztására alapítani a francia köztársaságot.

Május 15ike historiai nap. A francia nemzet méltóságán iszonyu sérelem követtetett el. Néhány hatalomra törekedő demagogok által felbőszítve, dühöngő tömegek rohantak a nemzet választottai teremébe. A törvényhozók fejei felett kivont kardok villogtak, s a terrorismus véres zászlója vad ordítások közt lebegtetett. Az anyyi küzdelmek után kivitt szabadság pillanatra halálos sebben kimalni látszott, de az egész nép, a valódi nép kinyújtotta kezét, megállítani az omló vért, s a szabadság meg lön mentve, Frankhon ura önmagának. Néhány perc elég volt, hogy 200,000 polgár lelkesülten fegyvert ragadva porba sujtassza az anarchiát s a nemzet fölsége megsértőit. Mi bizton reménylünk, hogy a francia nemzet méltóságát s becsületét a párisi proletárius népsalak, s néhány önjöngő demagog által nem engedi többször bemooskoltatni. E szomorú eseményeket csak röviden közölhetjük.

Május 14ikén több klubok összejövetelt tartottak, s elhatározták, hogy egy petícióban Franciaország tüsténti segélyt kérjék a lengyelek ügyében. Másnap reggel a clubfőnökök intézkedései következtében, a Bastille-térre teméntelen néptömeg gyűlt. Eleinte csendesen viselte magát, de déltájban hirtelen „Le a nemzeti-gyűléssel! kiáltások hangzottak, s a tömegek megindultak a nemzeti gyűlés palotájá felé. Mindegyiknek kezében zöld ágak voltak, s időről időre kiáltozák „vive la Pologne! vive l'Italie! sőt helyely-helyely „vive la Hongrie! kiáltások is hangzottak. Nem tudjuk, mi okozhatta hazánk neve emlegetését. A nemzeti gyűlésben a lengyel ügy került szónyegre. Aragon: Én mindég forrón óhajtottam az ausztriaiak kiűzetését Olaszországból, s örömmel üdvözöltem a milánói zendülést, mert többé lehetetlen Franciaországnak nem tenni. A mit eddig a kormány tett, engem ki nem elégít; azért kérem a külügyek ministerét, nyilvánítsa e tárgyban szándékát. Bastide: (külügy-minister) Tiszteletet érdemel a francia nemzet, mely saját nyomorai közt is elnyomott testvéreire gondol. De mindaddig ügyeikbe nem avatkozhatik, míg segélyre nem szőlítják. Aragon: Ön nem felelt kérdésekre, azt kérdeztem, hogy a kormány mit szándékozik tenni az olasz ügyekben. Tudom hogy Olaszország nem kérte segélyünket, s ez dicsőségére szolgál, hogy a szabadság kivívását önmagának akarja tulajdonítani, s ezáltal megmutatni, hogy arra érdemes. De jöhet nap, midőn ereje nem leend egyenlő honzeretével, s ekkor mit teend a kormány? Wólowski a lengyel ügyet hozza fel: E kérdés nem csupán Frankhon lovagias nagyelküliségét, hanem egy nagy politikai érdekét illet... Itt a szónokot borzasztó zaj, az elérkezett tömegek orditózása szakítja félbe. Degoussé quæstor lélektelen rohan be; s jeleníti, hogy a nemzetiség parancsnoka, az elnök rendelése daczára, a nemzetörökkel — kik az ajtók előtt őrt álltak — levétette szuronyait puskáikról. Több hang: El vagyunk árulva! Clément Thomas: A nemzeti-gyűlésnek nem szabad félni, ha a gyilkok melleinken vannak is! folytassuk a tanácskozást! E pillanatban az ajtók döngetése hallatszott, s végre a bősziült tömeg blouse-okban s a „montagne“ zászlóival berohant a karzatokra. A jelen volt nők rémülési sikoltása, a dühöngő tömeg kiáltozásai, a követek heves kifakadásai a zajt leirhatatlanná tették. Ekkor a terem ajtai is betöretnek és a szónoki állvány s a követi helyekre betödule a nép; kívülről a sokaság orditászai hangzanak. A szónoki állványon

Barbès erőlködik szóhoz jutni, de siker nélkül. Elnök: Polgárok, indítványozom... Zajos felkiáltások miatt több nem hallatszik beszédéből s elhagyja széket. A tolongás a karzatokon iszonyu... ekkor ropogás hallatszik, mintha a karzat-oszlopok letörnének... kívül puskalövések... a rémülés, láрма képzelhetlen. A nép alatt a hely felett dulakodni kezd, az elnöki székeket blouze-osok foglalják el. Caussidière, Ledru-Rollin intésekkel próbálnak esendet eszközölni... hiában. „Éljen a democrati-cus és socialis köztársaság!“ ordítja a nép, s veres és lengyel zászlók lebegtetnek. Ledru-Rollin dühösen megtámadni látszik Albert-t; Barbès fen áll a szónoki állványon, s az alatta álló blouze-os tömeg lelkesülten terjeszti felé karjait, végre szóhoz jut: „Csendet kérünk, hogy kérelmek fölolvastathassék...“ Courtais tábornoki egyenruhájában a tribune-ön áll... Raspail a kérelmet igyekszik felolvasni. „Halljuk Raspailt! a nép az ur; le az aristocratákkal!“ Mind hiában. Louis Blanc: (egy asztalra feláll, dörgő éljenzések közt zászlók lebegtetnek.) „Kedves barátim, legyetek esendesek, hogy el lehesen mondani, hogy a nép mérsékelt s nyugodt, erejének érdekében. A kérelmet fel kell olvasni, hogy ne mondják, a nép e helyre jöven, ön felségét megsértette.“ Raspail: Polgárok... Egy követ: Ki nevében beszél ön? Iszonyu zaj újra: ki vele! Ezerkarmelkodik a félbenschakító ellen. Raspail végre elolvassa a petíciót; minden szavát „Vive la Pologne“ kiáltás kíséri. Barbès: Kivánom kijelenteni, hogy a párisi nép a haza háláját érdemli... A mi kívánatunk egész Franciaországnak... A zaj miatt nem végezheti be, egyszerre 20—30 szónok, többek közt egy 12 éves gyermek... Blanc qui: A nemzeti gyűlés emlékszik elődei dicsőségére. Döntsük le a diplomacia akadályait, s állítsuk vissza az 1772i Lengyelországot. Ne engedje magát a gyűlés a diplomacia által megcsaltni vagy félemlített: egész Frankhon mögötte van... (Tetszés-zaj.) A nép három hónap óta szenved a köztársaság szolgálatában, fogjon tehát a gyűlés tüstént a munka visszaállításához. A munka-hiány oka az, hogy a nép valódi barátai kihagyatnak a kormányból. Ledru-Rollin: Nem ugy szölok, mint kormánytag, de mint egyszerű polgár. Hallottatok óhajtaimait Lengyelhon irányában, s azt kívánjátok, hogy mi is osszunk a testvériségi érzelm minden népek iránt. Legyetek meggyőződve, hogy a szívetekben hangzó hur viszhangozik a mienkben is. Ti kényeretekek munka által akarjátok keresni. (Széles hang: Igen, munka-ministeriumot. Éljen L. Blanc.) A nép nagy, s erős a februári forradalom által; a nép okos, s nem engedi magát megcsaltni... (Kiáltások: nem ezental, mint eddig!) És, sokkal értelmesebb, mint sem hogy be ne látna, hogy zajongás közt tanácskozni nem lehet. (Kiáltások: Tudtatok februar 24ikén zaj közt is.) Barbès: Kivánom, hogy a ki a nemzetőségnek összehívót doboltat, árulónak nyilatkoztassék... (Több hang: már dobolnak! Ijedtség a tömeg közt.) Kivánom, hogy a gazdagokra egy milliárd adó vetessék. (Roppant tetszés.) Hubert: „A nép nevében: a nemzeti gyűlés el van osztatva!... Összehívót doboltatik az utcákon. Ne engedjétek a követeket eltávozni. Ők felelni fognak biztosságunkért!...“ A nép azonban már az ajtók felé tolongott, a tribune-ről egyszerre több munkás szónokol, de senki nem hallgat. Egy clubfőnök az új ideigl. kormány tagjait olvassa: Barbès, Blanqui, L. Blanc, Raspail, Caussidière, Leroux, Hubert, Cabet, Proudhon, Albert. A követek tömegben elhagyják a terem. Többé senki szóhoz nem juthat; a követi padokon munkások, nők, gyermekek vegyest ülnek; egyik rész a marseillaise-t, másik a Chant du Départ énekl... Aux armes! Sauvons la Pologne! kiáltások hangzanak, veres zászlók s kendők lebegtetnek. Végre megújja a nép a larmázást s oszlani kezd. Az új id. kormány tagjai a városház felé indulnak egy csoport kíséretében, hogy hivatalukba begitassák magukat. — Egyszerre az ajtók megnyílnak s a nemzetőség néhány zászlóalja előreszeggett szuronyal rohan a terembe, s egy perc alatt megtisztítja a csöcselék-től. Lamartine a követek egy részével visszatér, s leirhatlan lelkesedéssel emelik fel a nemzetörök, kezeit, ruháit csokolják, s diadallal viszik helyére. Corbon foglalja el az elnöki széket. Courtais megjelenik, de a bosszus nemzetörök vállrojtjait leszaggatják s kitaszítják. Crémieux: A kormány el van határozva a legszigorúbb rendszabályokhoz nyulni, a nemzet képviselői ellen elkövetett gyalázatos merény megboszulására. Lamartine: A gyűlés első kötelessége háláját fejezni ki a nemzetőség iránt. (Tetszés-kiáltások, a zászlók lebegnek s dobok hangzanak.) Gyalázat azon önjöngőkre, kik e hazát gyásza akarták dönteni. Most egyesüljünk mindnyájan, míg amaz állítólagos kormány széket keresi, mely összeomol lábai alatt. E pillanatban a kormány helye nem a tanácsban, hanem a ti soraitok előtt, az utcán, a csatatéren! Menjünk a városházhoz! — A dobok újra megszólaltak s a kormánytagok és a nemzetőség elhagyják a terem. — A gyűlés tovább is együtt maradt, s 3 tagját Barbès, Albert-t, Courtais-t elfogatni rendelte; a nemzetőség parancsnokává Clément Thomas-t, a gyűlés védelmével megbízott csapatok fejevé Baraguay d' Hilliers-t nevezte ki. E közben az előcsarnokban dühös zaj támad, és halásápadtan, rongyokká tépett ruhával betaszítatik a nemzetörök által L. Blanc, s föllép a tribune-re: Kérem önöket vegyék figyelembe a nép által nyilvánított érzelmeket Lengyelország irányában. (Bosszankodó zaj.) A francia nép rokonszenvet érez minden elnyomott nemzetek iránt... (Ekkor a leghevesebb felkiáltások szakasztván félben). Esküszöm becsületesre, hogy a mai ese-

ményekbe semmi befolyásom nem volt. (Több hang: Ne szóljon ön a becsületről, ön alávaló! Végre kénytelen elhagyni a tribune-t.) Még Marrast adott számot a városháznál történekről, s a gyűlés eloszlott.

Míg a gyűlés tartott Barbès s társai nagy csoport néppel a városházba mentek, s azt — mint id. kormány — elfoglalták. Azonban más csapatok is jöttek, s ezek ismét más id. kormányt hoztak. Míg ezek közt a perlekedés tartott, a nemzetiség s néhány gyalog ezred, Lamartine s Ledru-Rollin löhátán előttök, megérkeznek a városház elébe: a pór nép a dobok pergésére szét fut; két lovas ezred 4 ágyuteppel vágatva jő a városházhoz, s ágyúkat az ajtóknak szegzi. A nemzetiség berohan a terembe, hol Barbès körül már csak 100 híve állt, s a rettenetes clubfőnököt, Albert-vel s minden társaikkal kivonszolja, s Lamartine parancsára börtönbe veti. Sobrier épen akkor fogatott el, midőn magát a belügyministeriumba akarta igatni. — Este a környékekről bejöttékkel 200,000 nemzetőr állt az utcákon csatarendben. — Így mult el e sors teljes nap, mely majdnem ugyanazon órákban Párisban, Berlinben, Prágában, Bécsben, Zágrábban a legveszélyesebb anarchiát látta dühöngni a törvényes rend és szabadság ellen! — Nem lehet a vaktörténet műve, midőn annyi helyt egy nap látjuk etulzó forradalmi kitöréseket!

Nyilt tér mindenkinek.

Egy két szó a Martius 15dikéről*).

A sajtó alig hogy kibontakozván bilincseiből, azonnal megszülé a Martius 15diki lapot, mely a sajtó-szabadságnak első idétlen gyermeke. No de se baj, hisz tudjuk: „Parturiunt montes etc. etc. En őszintén megvallom, hogy soha életemben ily szörű lapot nem olvastam, nem

*) Nem is kéne már többet bántani a szegény bünösöket, hiszen már kezdenek megérni. — Szerk.

tudom mi ezélja tulajdonkép e lapnak, mert úgy gondolom, hogy szerkeztője csak bir annyi gyöngédséggel, hogy lapjára a „kritika“ szót nem pazarolja, mert az tán nem kritika, hol a guny és rágalom karöltve jár. Hát micsoda, ha nem kritikai lap? Martius 15diki lap! Hát micsoda az a martius 15diki lap, Ilja édes barátom, nem értesz hozzá; hát nem tudod: hogy a lófuttatás, — lófuttatás! Ehez aztán úgy gondolom nem kell commentár. Tán ellenörködik ezen lap? Igen is, mert ellenörködése abban áll, hogy a ministeriumra kígyót békát és feszítsd meget kiált. Ha az olvasó e lapot olvassa, azt gondolja, hogy a lapszerkeztőjének mindig — avec permission — az orra vére foly, mert olly rosz kedvű, olly átkozott hangulatban van, mint az, kit kedvese elhagyott. Ha e lap 12 vagy 13dik májusi számát felnyitod, minden hasábjain olvashatod különféle köntösbe öltöztetve Lederer historiáját, és pedig egész az unalomig; mert majd előlről, majd hatulról kezd: utoljára is egy eperjesi mézszárszékét farag belőle, Lederer uramból pedig egy Camrustatát. Minek-e bünt annyiszor ismétleni, hisz ugysis eleget bosszonkodott már rajta a magyar kóbel, a világtörténete pedig ráütötte lemoshatlan bélyegét. Egy történetnek elbeszélésével nem úgy van az ember, mint a tót a burgonyával; hogy mennél több alakba öltözteti, annál inkább megüli a gyomrát. A magyar gyomor, könnyöök alásán szerkeztő polgártárs, könnyen megcsömörlik, s ha egyszer gyomorgörösöt kap, akkor vége a legényiségnek. De leginkább kikel a ministerium tagjai ellen, kikre a magyar haza buszkén tekint, kik a szabadságnak évek óta zászlóvivői, s előhírnökei voltak, kiket a megcsontosodott buroaucratiai rendszer sem vala képes hazafiúi fellebbadásokban megdermeszteni. De mit tesz a martius 15diki lap? Eltörli fölöttök a bírói pálcát, kimondja a végiteletet: miszerint az országglárok nem képezek a kormány gyeplőjét vinni, kimondja hogy egy

syntaxista jobban tudna kormányozni. Ha ő ezeket minden tartózkodás nélkül — mint rágalmat — ki meri mondani a ministeriumra, legyen nekem is szabad fülebe sugnom: hogy sem én, sem ő kelme, nem vagyunk méltók, hogy e honfiaknak csak saruszijokat is megoldjuk. Valahányszor kezembe veszem e lapot, mindannyiszor önkénytelenül is eszembe ötlik, hogy volt Romában egy férfi, ki nemesak a szószeiken, de még álmban is e szókat dörmögé: Carthaginem censeo esse delendam. Magyarhonban is van egy lap, mely mindig ezt kiáltja: „Censeo ministerium esse delendum. — Továbbá azzal izeszti a martius 15diki lap a ministeriumot, hogy tábora raponként szaporodik. Hisz igaz e lap elmondhatja: „per me si va nella cita eterna.“ Kár volt illyesmivel dicsekedni, hisz jól tudja a ministerium, hogy az élegületlenek serege nagy; még a ministeri bureau igen kicsi arra, hogy mindenkit befogadjon. De nem is igen dicsekedhetik e lap azzal, hogy elváratai növekednek, mert ezzel homlok egyenest ellenkezik az egrí casinónak nyilatkozata, s a mint hallom a pozsonyi lycumbeli ifjúság tendentiája is az, hogy e lapot visszaküldi szerkeztőjének. — Lám lám! mégis igaz a magyar közmondás: napot lementibe. Most Isten velünk: valetudinem tuam cura diligenter. — Muránvölgyi.

Legujabb. A tegnapi számunkban közölt horvát ministeriumról teljesen hallgat a Agr. Ztg. majus 20ról, következkéskép az Oest. Ztg. hire pusztá költemény.

Ő felsége Inspruckból 20káról egy loyális manifestum bocsátott népeihez, melyet közelebb adni fogunk. — Bécsben az egyetem bezárattott.

Felelős szerkeztő — VIDA KÁROLY.

H i r d e t é s e k.

Megjelentek

1847, ÉVI

ORSZÁGGYÜLÉSI Törvény-Czikkek.

Nyomatott ministerelnöki rendeletnél fogva a k. királyi megerősítést nyert eredeti kézirat után.

Ára 48 kr. pengőben.

Szükségesnek tartjuk megjegyezni: hogy nekünk ministerelnöki rendeletnél fogva az ez országgyűlésen hozott törvényczikkeknek az eredeti kézirat utáni kinyomatása megengedtetvén, minden általunk kiadott s hitelesített példányok a czimlapon a fennebbi czimerképpel s alulirt firmánkkal ellátva vannak.

Az országgyűlési iratok kiadó hivatala.

Pozsony apr. 14. 1848.

Pesten Landerer s Heckenastnál

szabadsajtó utca.

Nyomatja Landerer és Heckenast.

(257) Gyógyszertár-árveretése. (3, 3)
Pénteken f. 1848-ik évi június 16-án délutáni három órákor, néhai Fiedler Möriz hagyományához tartozó és a „fekete sashoz“ czimzett helybeli gyógyszerár, ugyanott a helyszínen közárverés mellett eladandó leszen. Pozsony maj. 16-án 1848.

Wigand K.

pozsonyi könyvárusnál megjelent:

Esküdszéki eljárás és sajtó-ügyi utasítás a törvényhatósági elnökök számára.

Az igazság- és belügyi ministerek által kiadott rendeletek után kiadta

Sillye Gábor ügyvéd.

A nemzeti őrsereg.

Heckenast Guszt. Pesten megjelent és Wigand C.F. Pozsonyban és Sopronyban, Hagen Kassán, Benczur és Vetter Eperjesen, Telegdy L. Debreczenben és minden hiteles könyvárusnál Magyar- és Erdélyországban kapható:

Hadi műszótár.

Magyar-németül és német-magyarul.

Közre bocsátja

Kiss Károly.

Nagy 8-rét. Füzve 48 kr. pgő pénzben.

Heckenast Gusztáv pesti kiadó könyvárusnál megjelent s

Wigand Károly pozsonyi könyvárus által megszerezhető:

Közhasznu

Esmeretek tára,

a Conversations-Lexikon szerint Magyarországra alkalmazva.

12 erős kötet. A-Z. Pest 1829-1835. 420 nyomtatott iv. Leszállított ár 12 ft pp.

Status- és iparpapírok árka a börzén.

Bécs, maj. 24. Északi vasut 81; mailandí 53; pesti 50; livornoi 52¼; gőzhajó 439; 5 pctes statusköt. 61; 4 pctes 51; 2½ pctes 30½; 1839diki sors. (250) 155; becsi banko köt. 2½ pct 49; bankrészevény 910 ft pp.